Kompetensutveckling

GÖTEBORGS REGIONEN

Till samtalsledare: Använda och undervisa om och med generativ AI – för lärare

För upplägg, ledning och genomförande av de kollegiala träffarna

Handledningsstöd till dig som samtalsledare

För upplägg, ledning och genomförande av de kollegiala träffarna.

Länk till utbildningen:
innovationsarena.goteborgsregionen.se/anvanda-och-undervisa-om-och-med-generativ-ai-for-larare-kurs

Länk till sida om utbildningen på Göteborgs innovationsarenas webbplats

Din roll som samtalsledare

Som samtalsledare har du en viktig roll i att skapa struktur, delaktighet och fördjupning i de kollegiala samtalen. Du behöver inte vara expert på AI eller ha svar på alla frågor. Din uppgift är att hjälpa gruppen att utforska innehållet tillsammans, koppla det till undervisningen och skapa förutsättningar för gemensamt lärande.

Du stödjer gruppen genom att:

- hålla fokus på utbildningens syfte och innehåll
- skapa ett tryggt samtalsklimat där olika perspektiv får plats
- hjälpa deltagarna att koppla resonemang till undervisning och elevers lärande
- ställa frågor som fördjupar reflektion och analys
- bidra till att samtalen leder vidare till utveckling av undervisningen

Förberedelser och samverkan med rektor

Du är också en viktig länk mellan rektor och arbetslaget. Planera gärna ett inledande samtal med rektor inför start och följ upp med korta avstämningar under utbildningens gång för att dela reflektioner, framsteg och eventuella behov av stöd.

Det är viktigt att du och rektor har en gemensam bild av utbildningens syfte, upplägg och praktiska förutsättningar.

Stäm av att:

- det finns avsatt tid för både den enskilda och den kollegiala delen,
- det är tydligt vilka medarbetare som deltar,
- ni har en gemensam tidplan för när varje del ska genomföras,
- och att ni bestämt hur reflektioner och resultat ska följas upp.

TIPS

Om det inte är möjligt att genomföra hela den kollegiala delen vid ett tillfälle, kan ni dela upp träffen i två kortare pass. Det ger möjlighet till reflektion och tillämpning mellan tillfällena, vilket ofta leder till ännu djupare samtal.

Att leda kollegiala samtal om AI

Deltagarna kommer sannolikt in i utbildningen med olika erfarenheter, kunskaper och förhållningssätt till AI. Några använder AI regelbundet i sitt arbete, andra har provat vid enstaka tillfällen och några har kanske ännu inte använt AI alls.

På samma sätt kommer deltagarna att ha olika erfarenheter av de uppgifter och reflektionsfrågor som ingår i utbildningen. Det är en styrka. Syftet med de kollegiala samtalen är inte att alla ska ha gjort samma saker eller kommit fram till samma slutsatser, utan att ta vara på gruppens samlade erfarenheter för att utveckla ett gemensamt språk och en gemensam förståelse för de frågor som AI väcker i undervisning och skola.

AI utvecklas snabbt och många frågor saknar självklara svar. Det viktigaste är därför inte att deltagarna lämnar utbildningen med alla svar, utan att de utvecklar en ökad förståelse och en förmåga att tillsammans undersöka och hantera de frågor som AI väcker i relation till undervisning, lärande och skolans uppdrag.

Som samtalsledare är din viktigaste uppgift att skapa förutsättningar för att deltagarna undersöker, reflekterar och lär tillsammans. Hjälp gruppen att hålla fokus på modulens syfte och att utforska de frågor som väcks i mötet mellan AI, undervisning och lärande.

REKOMMENDATION

Håll träffarna tätt i tid och med alla deltagare närvarande. Det stärker kontinuitet och gemensamt lärande.

Några vanliga utmaningar

Samtalet fastnar i teknik eller verktyg

Diskussionen kan ibland handla mer om olika AI-tjänster och funktioner än om undervisning, lärande och professionella frågor.

Hjälp gruppen tillbaka genom att fråga:

- Vad betyder detta för undervisningen?
- Vad betyder detta för elevernas lärande?
- Vad innebär detta för oss som lärare?

Deltagarna har mycket olika erfarenheter

Skillnader i erfarenhet kan ibland göra att vissa tar stort utrymme medan andra blir mer avvaktande. Påminn om att utbildningen bygger på gemensamt utforskande. Erfarenheter från både nybörjare och mer erfarna användare är värdefulla för gruppens lärande.

Gruppen söker snabba svar

AI väcker många frågor där det sällan finns enkla eller färdiga lösningar. Hjälp gruppen att stanna kvar i undersökandet. Syftet är att utveckla förståelse och ett gemensamt språk för att kunna hantera de frågor som AI väcker i undervisning och skola.

Samtalet glider från undervisning och lärande

Ibland fastnar diskussionen i samhällsdebatt, teknikfrågor eller framtidsspekulationer. För tillbaka fokus till den fråga som återkommer genom hela utbildningen:
Vad betyder detta för undervisning, lärande och elevernas utveckling?

Om utbildningen

Denna utbildning är framtagen av Göteborgsregionens Innovationsarena och bygger på forskning, nationella styrdokument och aktuella kunskapsunderlag om generativ AI i utbildning.

Utbildningen är en fortsättning på utbildningen Förstå och lära om generativ AI och fokuserar på hur AI påverkar undervisning, lärande, bedömning och skolans uppdrag. Genom kollegiala samtal och reflektion får deltagarna möjlighet att utforska de didaktiska frågor och överväganden som väcks när AI blir en del av skolans vardag.

Utbildningens moduler

1. AI i lärarens uppdrag
2. Kommunicera och samarbeta med AI
3. AI som lärandepartner och coach
4. Planera och genomföra undervisningen med AI
5. AI och bedömning
6. Elevernas AI-litteracitet och undervisning i praktiken

Genom modulerna fördjupas perspektiven successivt:

- från förståelse av AI
- till undervisning och lärande
- till bedömning och professionella avvägningar
- till elevers AI-litteracitet och skolans demokratiuppdrag

TIPS
Genomför gärna träffarna med korta intervall och med alla deltagare närvarande. Det stärker kontinuiteten och det gemensamma lärandet.

Utbildningens upplägg

Varje modul innehåller en enskild del och en kollegial del.

Enskild del (ca 40-60 min)

Den enskilda delen består vanligtvis av:

- en förberedande del (ca 5–20 min)
- ett avsnitt för prövande och reflektion (ca 30–60 min)

Deltagarna tar del av teori, exempel, reflektionsfrågor och praktiska övningar som förbereder det kollegiala samtalet.

Kollegial del (ca 40–60 min)

Deltagarna bygger vidare på sina reflektioner genom samtal, erfarenhetsutbyte och gemensam analys.

Om tidsangivelserna

De angivna tiderna är uppskattningar. Tidsåtgången kan variera beroende på hur samtalen organiseras, gruppstorlek, samtalens omfattning och lokala förutsättningar. Som utgångspunkt har tiderna för de kollegiala delarna beräknats för grupper om cirka 4–5 deltagare.

Om träffarna

Om det inte är möjligt att genomföra hela den enskilda eller kollegiala delen vid ett tillfälle kan ni dela upp arbetet i två kortare pass. Det ger möjlighet till reflektion och tillämpning mellan tillfällena, vilket ofta leder till fördjupade samtal.

Förslag på samtalsmodell – ”Mötas på mitten”

En enkel och beprövad modell som skapar struktur och delaktighet:

1. **Individuell reflektion** – alla tänker och skriver tyst (1–2 min).
2. **Delning i tur och ordning** – var och en delar sina tankar kort utan avbrott.
3. **Gemensam dialog** – gruppen bygger vidare på tankar, likheter, skillnader och nya perspektiv.
4. **Sammanfattning** – gruppen formulerar gemensamma insikter, frågor eller utvecklingsområden att ta vidare.

Modellen hjälper gruppen att:

- skapa trygghet och fokus,
- ge plats åt alla röster,
- stärka lyssnande, reflektion och gemensam förståelse.

Om samtalen fastnar

Ibland kan samtalen fastna i frågor som:

- Vilket AI-verktyg är bäst?
- Vilka funktioner finns?
- Vad tycker vi om AI?

Försök då återföra samtalet till utbildningens fokus:

- Vad behöver elever förstå?
- Vad behöver vi undervisa om?
- Hur påverkas lärande, bedömning eller undervisning?
- Vilka didaktiska frågor väcks?

Roller i samtalet

Utöver din roll kan det vara värdefullt att utse två kompletterande roller:

- Dokumentatör – antecknar kortfattat gemensamma reflektioner och lärdomar.
- Tidshållare – hjälper gruppen hålla tiden och avsluta i tid.

TIPS
Är ni en större grupp – dela upp er i mindre grupper så att alla får talutrymme.

Efter varje träff

- Dokumentera kortfattat gruppens viktigaste reflektioner.
- Identifiera frågor som behöver undersökas vidare.
- Notera eventuella utvecklingsområden som kan vara relevanta för rektor eller skolans fortsatta arbete.

Checklista – förberedelser och struktur

Fyll i checklistan digitalt eller skriv ut och fyll i för hand.

- [ ] Jag har tagit del av utbildningens syfte, innehåll och struktur.
- [ ] Jag har stämt av med rektor vilka som deltar och hur tid avsätts.
- [ ] Jag har gått igenom materialet inför varje träff.
- [ ] Jag har planerat hur vi skapar trygghet och delaktighet i samtalen.
- [ ] Jag har ordnat dokumentation och, vid behov, en gemensam yta för att kommunicera och dela erfarenheter mellan träffarna.

Lycka till i ditt uppdrag!

Kompletterande stöd till respektive modul

Nedanstående stöd kan användas som förberedelse inför respektive modul. Syftet är att hjälpa dig som samtalsledare att hålla fokus på modulens kärna och att återföra samtalet om det tappar riktning.

1 AI i lärarens uppdrag

Mål och syfte med modulen

Att utveckla en gemensam förståelse för varför AI är en fråga för skolan och hur utvecklingen påverkar undervisning, lärande, informationsmiljöer och skolans uppdrag.

Att ha med sig som samtalsledare

Målet är inte att gruppen ska bli överens om AI är bra eller dåligt. Syftet är att skapa förståelse för varför AI är en fråga som skolan behöver förhålla sig till.

Om deltagarna lämnar samtalet med fler relevanta frågor än de hade när de kom har modulen sannolikt fyllt sitt syfte.

Om samtalet tappar riktning

Hjälp gruppen tillbaka till skolans uppdrag:

- Vad betyder detta för eleverna?
- Vad betyder detta för undervisningen?
- Varför är detta en fråga för skolan?

2 Kommunicera och samarbeta med AI

Mål och syfte med modulen

Att utveckla förståelse för hur kvaliteten i AI:s svar påverkas av instruktioner, följdfrågor, ämneskunskap och kritisk granskning. Modulen syftar också till att synliggöra vilken betydelse lärarens professionella omdöme har när AI används som stöd.

Att ha med sig som samtalsledare

Modulen handlar inte främst om promptteknik eller om vilket verktyg som är bäst. Kärnan är samspelet mellan användaren och AI.

Hjälp gruppen att synliggöra hur ämneskunskaper, erfarenheter och professionella bedömningar påverkar resultatet.

Om samtalet tappar riktning

Hjälp gruppen tillbaka till erfarenheterna från prövningarna:

- Vad gjorde skillnad i resultaten?
- När blev era ämneskunskaper viktiga?
- Vad säger detta om AI som professionellt stöd?

3 AI som lärandepartner och lärcoach

Mål och syfte med modulen

Att utveckla förståelse för hur olika sätt att använda AI påverkar tänkande, bearbetning och lärande. Modulen fokuserar på när AI kan stödja lärande och när det riskerar att minska elevens egen aktivitet och förståelse.

Att ha med sig som samtalsledare

Modulen handlar inte om huruvida AI ska användas eller inte användas. Fokus ligger på vad som händer med lärandet när AI används på olika sätt.

Hjälp gruppen att skilja mellan att få stöd i sitt tänkande och att få färdiga svar.

Om samtalet tappar riktning

Återvänd till lärandet:

- Vad händer med elevens tänkande?
- Vad hjälper eleven att förstå mer?
- När stödjer AI lärande och när riskerar det att ersätta lärandet?

4 Planera och genomföra undervisning med AI

Mål och syfte med modulen

Att utveckla förståelse för hur AI kan användas som stöd i planering och genomförande av undervisning samt vilka didaktiska överväganden som blir viktiga när AI används i undervisningen.

Att ha med sig som samtalsledare

Modulen handlar inte om hur AI kan skapa undervisning åt läraren. Fokus ligger på hur AI kan fungera som ett stöd samtidigt som läraren fortsatt ansvarar för undervisningens innehåll, kvalitet och riktning.

Hjälp gruppen att hålla fokus på undervisningens syfte och didaktiska val snarare än tekniska möjligheter.

Om samtalet tappar riktning

Återvänd till undervisningen:

- Vad är det viktigaste att eleverna ska utveckla?
- Hur stödjer AI det?
- Vad kräver fortfarande lärarens professionella omdöme?

5 AI och bedömning

Mål och syfte med modulen

Att utveckla förståelse för hur elevers kunnande kan synliggöras när AI finns tillgängligt och vilka professionella avvägningar som blir viktiga kring bedömning, transparens, stöd och ansvar.

Att ha med sig som samtalsledare

Den här modulen handlar inte i första hand om fusk eller kontroll. Kärnan är hur lärare kan få syn på elevers kunnande när AI finns tillgängligt.

Hjälp gruppen att hålla fokus på lärande, kunnande och bedömningsunderlag.

Om samtalet tappar riktning

Återvänd till bedömningens kärnfråga:

- Vad är det vi vill få syn på?
- Vilket kunnande vill vi bedöma?
- Hur kan det bli synligt?

6 Elevernas AI-litteracitet

Mål och syfte med modulen

Att utveckla en gemensam förståelse för vad elever behöver utveckla för att kunna använda, förstå, granska och ta ansvar i mötet med AI. Modulen syftar också till att undersöka hur AI-litteracitet kan integreras i undervisningen som en naturlig del av skolans uppdrag.

Att ha med sig som samtalsledare

Modulen handlar inte främst om AI-verktyg eller tekniska kunskaper. Fokus ligger på elevernas kunnande och på hur undervisningen kan hjälpa elever att orientera sig, tänka kritiskt och agera ansvarsfullt i en informationsmiljö där AI finns tillgänglig.

Hjälp gruppen att återkommande koppla resonemangen till elevernas behov och till undervisningen i de egna ämnena.

Om samtalet tappar riktning

Återvänd till eleverna:

- Vad behöver eleverna kunna?
- Vad behöver de förstå?
- Vad behöver de få undervisning om?
- Hur kan detta ta form i våra ämnen?